

Jste obětí vládního byznysu

DRÁBKŮV MAJSTRŠTYK a oči pro pláč

Jan HÁBÍK

Foto: archiv a Petr Kolev

Návrh sociální reformy z dílny ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) lze charakterizovat jako redukční koktejl s účinky neslučitelnými s důstojným životem. Nedivme se, že proti tomu protestovali v Praze a Brně zdravotně postižení lidé. Jejich vzkaz ministru Jaromíru Drábkovi a vlastně celé vládě snad nejlépe vystihuje heslo Vy sedíte na penězích, my sedíme na vozících. Svě si k tomu řekli i postižení – viz Proč jsme tady (str. 14–15). Jejich rozhořčení, obavy a emoce mají své opodstatnění.

Hovořili jsme o tom s **Václavem PÍCLEM**, místopředsou ČMKOS, který se jednání o první etapě sociální reformy na MPSV zúčastnil a nechyběl ani na zmíněném velkém březnovém protestním shromáždění v Praze.

Je správné považovat navrženou sociální reformu za asociální, jak několikrát zaznělo na protestních shromážděních?

Pro zdravotně postižené a jejich rodiny je bolestná, škrtící, tedy asociální. Pro soukromé firmy otevírá příležitost na zprivatizování státních veřejných služeb a prakticky zajišťuje stálý, bezpečný a bezpracný příjem státních peněz. To není nic nového – vládní koalice ODS, TOP 09 a Věci veřejné pokračuje v reformě, přesněji destrukci, sociálních systémů. Nyní se však i handicapovaní

stali vadnou součástí v jejich bezhlavě šetřící politice, proto se je snaží vyřadit, nebo alespoň omezit jejich možnosti. Hlavní cíl reformy je přece nutné naplnit – uspořít veřejné prostředky je třeba za každou cenu, tedy bez ohledu na to, jaký to bude mít dopad na jednotlivce, rodiny a společnost.

Jakým způsobem k tomu má dojít?

Redukcí dávek obsažených v právních předpisech upravujících ochranu a pomoc při zaměstnávání zdravotně postižených osob a osob nacházejících se v hmotné nouzi. Jde o skupiny lidí, které jsou plně nebo částečně odkázány na sociální systém, a jsou proto i nejzranitelnější.

Ministru Drábkovi, který zákon předkládá, to nevádí?

Patrně ne, protože například redukci dávek v hmotné nouzi zdůvodňuje tím, že „občané se naučili využívat dávkový systém ve vyšší míře, než byly předpoklady při jeho koncipování a přijetí“.

Co mu na takové tvrzení odpovíte?

Sociální systém byl před reformami nastaven vyváženě tak, aby zabránil nízkopříjmovým skupinám v propadu do chudoby. Stoupající nároky na dávky hmotné nouze jsou způsobeny poklesem pracovních příjmů v důsledku ekonomické krize, škrtící vládní platovou politikou a vysokou nezaměstnaností. K nárůstu žadatelů výrazně přispívá také snížení nemocenských dávek a státní sociální podpory. Stejně alarmující je také ministrův názor na podpory v zaměstnávání zdravotně postižených. Ministr tvrdí, že v praxi jsou tyto podpory zneužívány, a proto musejí být zredukovány, místo aby ministerstvo hledalo účinné nástroje, které by zneužívání zabránilo. Když bych to měl shrnout, tak v této etapě sociálních reform již nejde o materiální výhody či nevýhody, ale ve hře je již občanská a lidská důstojnost.

Zatím jsme o návrhu reformy hovořili obecně. Zastavme se nyní

například u zákona o zaměstnanosti. Na co bychom se měli připravit?

Změn, které jsou pro ČMKOS naprosto nepřijatelné, je více, upozorním na některé. V době, kdy je v ČR půl milionu nezaměstnaných, je absurdní rušení povinnosti zaměstnavatelů hlásit volná pracovní místa na úřad práce. Vláda má v úmyslu tyto úřady postupně zrušit zprostředkovatelské činnosti s tím, že by se staly pasivní institucí sloužící dočasně k výplatě dávek. Nově se však zavádí institut sdíleného zprostředkování práce. Nejde o nic jiného, než že uchazeči o zaměstnání budou muset hledat práci u soukromých pracovních agentur, které budou placeny z prostředků na aktivní politiku zaměstnanosti.

Co takové privatizaci zprostředkování zaměstnání říkáte?

S byznysem, který převádí státní peníze do kapes soukromých firem, nesouhlasím. Nezaměstnanost a sociální vyloučení nelze řešit jen podle jednoduchých tržních mechanismů. Jde přece o lidské osudy a existence, a ne o účetní bilanci má dáti dal.

Jak máme chápat rušení institutu chráněné pracovní dílny a krácení příspěvku zaměstnavatelům na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením?

Nejde o nic jiného než o další bezdůvodné zhoršování postavení zdravotně postižených lidí. Některé zdroje uvádějí, že je jich v České republice kolem milionu, přičemž na 135 tisíc z nich je postiženo velmi těžce. Podle údajů MPSV se devět tisíc handicapovaných uchází o zaměstnání a na více než čtyři tisíce pobírají jejich zaměstnavatelé příspěvek na podporu zaměstnávání osob se zdravotním postižením. Kromě toho se na řadu dalších takových lidí vztahuje sleva na dani pro zaměstnavatele. Záměry MPSV jsou neodůvodnitelné, kruté a asociální. Jinak se to komentovat nedá. Ale takové jsou i změny v zákonech o státní sociální podpoře, v oblasti dávek pomoci v hmotné nouzi, v oblasti sociálních služeb i v dávkách pro osoby zdravotně postižené. To si lidé, kterých se to dotý-

ká, dobře uvědomili a svůj názor dali hlasitě najevo při akcích organizovaných Národní radou osob se zdravotním postižením.

K čemu by takovým lidem měla sloužit elektronická sociální karta? Její zavedení určitě nebude zadarmo a otázkou zůstává, kdo to ve finále zaplatí.

Domnívám se, že jde o splnění objednávky z bankovních kruhů. Banky totiž vyhlásily křížovou výpravu proti platbám v hotovosti a zde se jim nabízí jedinečná šance. Přitom je zářející a typické, že vládu dopady jejich (a)sociálních reform nezajímají, ale do detailu má připravenou jakousi open sociální kartu. Na ni by měly přicházet veškeré sociální dávky, tedy i rodičovské příspěvky, z ní by se měla hradit veškerá sociální pomoc, lidé by s touto kartou mohli platit i v obchodech, takže by bez ní vlastně nemohli žít. Tato karta bude i náhradou za ZTP průkazky. Jejím vytvořením se otevře jistý, opakovaný miliardový penězovod státních peněz k provozovateli karty. Ten kromě peněz získá i databázi občanů, kterou žádná jiná soukromá instituce nedisponuje. Pokud se to podaří, bude to Drábkův majstrštyk. A že postiženým a jejich rodinám zůstanou jen oči pro pláč, není podstatné. V této vládní garnituře se to nenosí, ale patří to k bontonu.

